

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВЪТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресът
в к-т „Добруджа“
ул. Сердика № 3
Годишен абонамент:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.
За чужбина 200 лв.
За Америка 2 долара
Брой 2 лева
Редакт.: П. Господинов

„Свещеният въпрос“

ПОЛОЖЕНИЕТО ВЪ ДОБРУДЖА и женевските разисквания

Замѣстникътъ министърътъ на външните работи въ Бѣлградъ, г. Куманузи, потвърждава съобщението, че въ началото на април т. г. представителитѣ на държавитѣ отъ Малкото съглашение ще се събератъ въ Парижъ заедно съ представители на Полша и Гърция, за да разискватъ върху въпроса за народностнитѣ малцинства. Върху смисъла на тия разисквания никой не бива да си прави илюзии следъ като въ послѣдното заседание на О. Н. г. Титулеску, представителъ на Ромъния, и г. Залески, представителъ на Полша, неавсмислено свързаха въпроса за малцинствата съ принципа за суверенитетата на държавата. Впрочемъ, заслутата не е тѣхна, а на г. Брианъ, френския министъръ на външните работи, който миналата година въ О. Н. прогласи въпроса за малцинствата за „свещенъ въпрос“, а въ послѣдното заседание на О. Н. заяви, че „предъ всичко е важно зачитането на държавния суверенитетъ“.

Интересно е, че въпросътъ за защитата на малцинствата се повдига на ново на принципална база, макаръ принципно да е разрешенъ съ специаленъ статутъ още при сключването на договоритѣ за миръ.

Защо?

Само едно обяснение е възможно и то е, че се търсятъ средства за нови отлагания. Все пакъ, обаче, избраната комисия да проучи въпроса и го докладва въ пълната му ширина въ идното заседание на О. Н. дава известни надежди, че опититѣ да се положи „свещениятъ въпросъ“ въ дѣлгия самодѣлъ за неопредѣлено време вѣма да успѣе, ако заинтересованитѣ въ разрешението му държави не действуватъ съ известната ориенталска бавностъ. Това се стана предъ всичко донасъ — приятел на Фразата, а не на действително.

Г-нъ Куманузи ни казва, че конференцията въ Парижъ ще има за конкретна задача да разисква по материяла, „който всѣка държава ще представи по полсжението на своитѣ малцинства“. Нашата задача пъкъ е да представимъ материали, съ които да се установява, че днешното полсжение на малцинствата е нестерпимо и че въ името на „държавния суверенитетъ“ се вършатъ срамни за XX вѣкъ вѣща. Тая задача нисъ трѣба да изпълнимъ въ срокъ, понеже за насъ въпросътъ за малцинствата е действително свещенъ въпросъ.

М. Бончевъ

Така ли мислятъ да служатъ?

Известно е, че следъ промѣната на режима въ Ромъния, тамъ се произведоха парламентарни избори и отъ Добруджа бѣха избрани за депутати и сенатори нѣколко души българи.

Веднага следъ прочитането на тронното слово, разнитѣ политически партии — въ това число и представителитѣ на малцинствата — сж прочели своитѣ декларации, съ които сж подчертали очакванята си. Изказали сж Маджарската партия, германското малцинство, еврейското малцинство, украинското малцинство и пр.

Отличили се и представителитѣ на българското малцинство, но... съ своето жълчание.

[Не е тайна за никого, че въ Добруджа стариятъ режимъ на угнетение и подтискане, на лобония и произволи, на ангарии

Заседанията на Съвета на О. Н. въ Женева имаха да се занимаватъ съ не по-малко отъ 30 въпроса, но всички други вкупомъ не създаваха толкова интересъ, колкото въпросътъ за малцинствата, поставенъ на разискване по искането на наредния делегатъ г. Дандиоранъ и германския министъръ на външните работи г. Шреземанъ.

Настояваше се, че процедурата, по която Съветътъ разглежда оплакванята на малцинствата, трѣба да бѣде подобрена. Настояваше се и за едно основно проучване на онова, което досега е направено за прилагане договоритѣ за малцинствата и за положението на малцинствата въобще.

Дандиоранъ и Шреземанъ — това се признава отъ всички — сж говорили въ името на мира, на европейското съзнание, говорили сж съ езика на Лонарно. На тѣхнитѣ искания се противопоставилъ блокътъ на държавитѣ, които иматъ малцинства, и които не желаятъ да изпълнятъ задълженията си спрямо тия малцинства, при все че формални договори ги застава да сторятъ това. Реакционната теза на полския и ромънски оратори намѣрили една прикрита задъ красноречieto защита и въ голѣмия френски държавникъ г. Брианъ, който трудно лавира между становището, което му налага интересътъ на омиротворяването и онова, което му изискватъ съюзникитѣ на неговата страна, влчии за чужди земи и за чуждо население.

Усилията, обаче, на ония, които желаятъ да не се отдава значение на въпроса за малцинствата, ония, които желаятъ този въпросъ да си остане чисто вътрешенъ, т. е. да се избѣгне контролътъ на О. Н. и публичността на оплакванята, не сж успѣли да се наложатъ. Напротивъ, именно тѣхното поведение спрямо малцинствата е, което най-вече изостря миноритарния въпросъ, което му предава международно значение, което го налага на общественото мнение, и което най-вече прави да се счита, че нерешаеането на тоя въпросъ съобразно съ мирнитѣ договори и съ договоритѣ за малцинствата съдържа опасности за мира въ Европа.

Когато г. Чембърлейнъ е казалъ, че малцинствата при своитѣ отношения съ О. Н. трѣба да се явяватъ съ чисти ржие, не е ли искалъ по-скоро да направи алозия, че чистотата и на съвѣстѣта, и на ржиятъ на нѣкои държави, които твърде биха желали да не се говори за малцинства, остава твърде много да се желае? Защото английскиятъ държавникъ тоя пътъ се е изказвалъ решително противъ асимилационната теория на вече слѣзнали отъ сцената бразилски делегатъ г. Де Мело-Франко; той е призналъ, че досегашната процедура има известни недостатѣци, и че анкетата, която трѣба да се извърши върху процедурата и върху положението на малцинствата, трѣба да бѣде колкото е възможно по-обширна.

Въ една речъ, която едва преди нѣколко дена е произнесълъ въ Лондонъ, г. Чембърлейнъ е подчерталъ, че целта на английската политика е мирътъ — затвърдяване мира въ настоящето и неговото обезпечаване за въ бжде — „желанието и необходимостта на света — това е мирътъ, и политиката на Англия е също така мирътъ.“ А какво повече би допринесло днесъ въ Европа за това

и безчинства, се връща по-страшенъ и по-черенъ отъ всѣки други пътъ.

При очевидността на това положение, представителитѣ на българитѣ отъ Добруджа въ ромънския парламентъ пакъ ли мислятъ да мълчатъ?

Така ли мислятъ тѣ да служатъ на своитѣ избиратели и на своя родъ?

дѣло на мира, отколкото създаването на една ефикасна защита за малцинствата?

Подобренито на процедурата по разглеждане оплакванята на малцинствата е било предметъ на критика, защото резултатътъ щѣлъ да бѣде едно наводняване на О. Н. съ оплакванята на малцинствата, и тия последнитѣ биха се още повече настроили срещу държавитѣ, въ които днесъ живѣятъ. Аргументътъ е несъстоятеленъ. Усѣвършенствуването на процедурата и сигурността, че всѣка неправда и всѣка изключителна мѣрка ще бѣде изнесена и осъдена, ще направи да се подобри положението на малцинствата, неправдитѣ и насилията надъ тѣхъ ще се намалятъ чувствително, и това ще има за резултатъ не „да се облагодетелствува една политика, която да насочва малцинствата срещу държавата, да жертва тѣхния суверенитетъ въ полза на малцинствата и да разрушава по тоя начинъ националното единство“, а тѣкмо наопаки, ще привърже малцинствата къмъ държавата и ще ги направи лоялни граждани въ една справедлива държава.

Това последно гледище е наддѣлѣло и въ Женева. Резолюцията, която е гласувана отъ Съвета, ни дава основание да се очаква, че едно подобрене на процедурата и по голѣма публичностъ на оплакванята сж вече обезпечени.

Но онова което силно бие на очи при всичкитѣ разисквания, станали въ Женева, то е, че тамъ се е говорило и действувало главно съ огледъ на известни малцинства, поставени при сравнително подобри условия. Наистина, колкото и да се върва, че на Западъ се знае за положението на българскитѣ малцинства, и въ частностъ за положението на българскитѣ въ Ромъния, все пакъ тамъ се знае твърде малко.

Нигде другаде въ Европа не е останалъ да съществува законъ, приличенъ на оня за провѣрката на земитѣ въ Южна Добруджа. Нигде другаде нѣма ангарии, побоища, отнемане (вжшитѣ на жителитѣ и пр. както въ Южна Добруджа. Даже самата Ромъния третира най-зле измежду своитѣ малцинства тѣкмо южно добруджанци, българи и турци, поради нѣколко съображения. Едно отъ тия съображения е това, че българи и турци не познаватъ пътя къмъ О. Н., и че тѣ не сж направили достатъчно, за да запознаятъ общественото мнение въ Европа съ истинското положение, въ което ги държи държавата на г. Титулеску. Друга важна причина, за да продължава тоя безподобенъ режимъ, който още трае въ Добруджа, е особната процедура на О. Н. при разглеждане оплакванята на малцинствата, и която процедура обезпечавя, отъ една страна, пълна безнаказаностъ на виновната държава, а отъ друга страна — дава ѝ възможностъ да си служи съ невѣрни данни, да изпачкава истината, и да прикрива престѣпленията на своя режимъ чрезъ хитро скроени отговори.

Наистина, режимътъ надъ българскитѣ малцинства, и въ частностъ режимътъ надъ българитѣ въ Южна Добруджа и въ Южна Бесарабия, съ всичкитѣ невиджени другеде неправди, ограбвания, избивания и насилия — тоя режимъ е възможенъ само благодарение на нефикасната защита, която Съветътъ на О. Н. упражнява. Тоя режимъ е най-силната критика на досегашната система за защита на малцинствата. Ако тоя режимъ бѣше известенъ въ Женева, така както тамъ се знае за положението на германскитѣ малцинства въ Полша, трѣба да се върва, че колебанието би било много по-малко отстранено на неутралитѣ, и че реакционнитѣ оратори биха били много по-малко настоячиви, и много по-малко биха имали смѣлостта да говорятъ противъ едно подобрене защитата на малцинствата. Това

трѣба да ни напомни за дѣго, който ни предстои.

Твърде зле поставенитѣ български малцинства иматъ да извървятъ единъ значителенъ пътъ, докато си извоюватъ не пълна защита на правата, които имъ признаватъ договоритѣ, не дори за да достигнатъ други малцинства, поставени въ сравнително по-добро положение. Ако за това обстоятелство има причини, стоящи извънъ тия малцинства, тѣхното измѣнение е по-трудно. Но поне онази важна причина за положението на българитѣ въ Ромъния — обстоятелството, че това положение не е достатъчно известно — то може да бѣде лесно преодолено, и е по силитѣ на малцинствата. Нека то бѣже извършено, и то чакъ по-скоро. Изнасянето на истинското положение на българскитѣ малцинства ще бѣде решаващъ приносъ не само за подобрене на тѣхното положение, но и въобще къмъ създаването на една ефикасна защита на малцинствата.

Ако Европа се стреми къмъ миръ, и ако всички признаватъ, че най-значителната опасностъ за мира въ Европа произтича днесъ отъ неудовлетворителното положение на малцинствата, то безспорно е, че ще бѣде отъ полза за тоя миръ, ако се подобри на първо мѣсто положението на най-зле поставенитѣ малцинства, а това сж именно българскитѣ малцинства и въ Македония, и въ Южна Добруджа, и въ Бесарабия.

Решението, взето въ Женева, открива сериозни възможности въ това направление.

Тимоше

Какъ работятъ другитѣ

Парламентарната фракция на Унгарската партия въ Ромъния е решила да иска отъ правителството изпълнението на следнитѣ искания: въ областитѣ съ унгарско население предъ мѣстнитѣ власти да бѣде допустнатъ като официаленъ унгарскиятъ езикъ; да бѣде дадено едно справедливо обезщетение на унгарскитѣ граждани, ошетенни отъ аграрния законъ; въ Селмоградско да се назначаватъ съдии, които владѣятъ унгарския езикъ, затова унгарскитѣ чиновници, които не сж издържали изпита по ромънски езикъ, да не биватъ увольнявани.

„Лупта“ съобщава, че ако правителството не даде единъ задоволителенъ отговоръ въ едно кжсо време по нередовноститѣ при отчуждаванията, направени въ 1923 г. въ Сцекеелскитѣ области, унгарската партия ще се оплаче предъ О. Н.

Б. Р. Такива искания предявяватъ другитѣ малцинства въ Ромъния въ лицето на своитѣ парламентарни представители.

Кога ще чуемъ гласа на представителитѣ на българското малцинство?

Секретаръ-организаторътъ на съюза посети организационната сбирка на добруджанци въ гр. Нови-Пазаръ. Подробности ще дадемъ въ следния брой.

Статията на г. Гастонъ Варланъ, помѣстена на друго мѣсто въ днешния брой, е преведена отъ г-ца М. Д-ръ Петрова.

И. К. се нуждае отъ следнитѣ бройове на в. „Добруджа“: № № 7 отъ 15. XI. 1925 г.; 9 отъ 15. XII. 1925 г.; 21 отъ 10. IV. 1926 г. и 70 отъ 20. VIII. 1928 г.

Който добруджанецъ разполага съ тѣхъ и желае да услужи на ИК, нека ги изпрати въ редакцията.

„Добруджански маршъ“ — хорово изпълнение ще намѣрите само въ грамофоннитѣ плочи „Одеонъ“.

Цинцарската напасть

Золумитъ на цинцаритъ. — Нови провокации срещу българщината. — Жертвитъ. — Системата на обезбългаряването. — Добруджа — ромънска Калифорния. — Неоправданитъ наденди. — Манну въ ролята на денационализаторъ.

Цинцарскитъ в-ци „Леджонаръ“ и „Културал Ностру“, излизачи въ Добруджа, въ своето упомяване отидоха до тамъ, че отричатъ правото на ромънскитъ граждани отъ български произходъ да заематъ държавни и общински длъжности.

Едва пристигнали отъ Пинскитъ чуки и не добили още ромънско поданство, съ по три паспорта въ джоба, цинцаритъ не стига дото разполагатъ съ имота и животъ им, но проявяватъ искания и като горинитъ.

„Българското малцинство“ — пише в-къ „Лула“ — „тази година не се е оплаквало предъ О. Н.“ — Това не е сторено не защото няма мотив — ужасътъ въ нещастна Добруджа е достатъчно черенъ — а защото добруджанци се полематъ подиръ тържественитъ обещания на днесъ управляващата партия, която устно и писмено обеща, че ще върне земитъ на добруджанци, че ще отвори българскитъ училища и църкви“.

Някъде на възмутително престъпната дейностъ срѣдъ мирното население въ добруджанскитъ села е новата жертва, Георги Ив. Бъчеваровъ, който неотдавна ежечасно сключи очи отъ полученитъ рани при престрелката около с. Гьоре съ цинцарската тайфа.

Съ колонизирането на Добруджа съ дивитъ пиндски обитатели, загуби се всякава сигурностъ за живота, имота и честта на добруджанци. Организиранитъ масови побойна станаха система, убийствата — законъ.

Убийцитъ на Г. Ив. Бъчеваровъ — Ялостолъ Н. Цивики, Георги Н. Куколи, Коста Яни Гайнаръ и др. и досега не сж арестувани. Това е възможно само въ „културна“ Ромъния.

Цинцаритъ около в. „Леджонаръ“ се отличаватъ съ оригиналнитъ си схващания за правата и задълженията на гражданитъ отъ Добруджа; когато се касае държавата да взима своето, всички срѣдства сж оправдани; когато е въпросътъ за отнимането на третината, всичко позволено и неопозволено се върши, отнася ли се, обаче, за гражданскитъ права, гарантирани чрезъ конституцията и законитъ на страната, тѣ се отричатъ на ромънскитъ граждани отъ български произходъ; за тѣхъ не трѣбва да има достъпъ въ обществени и изборни учреждения; не само, че не трѣбва да заематъ служби, но не бива да бъдатъ избирани и въ професионални организации даже, като търговско-индустриалната и земледѣлческата камара въ държавнитъ и общински учреждения.

Повоменето въ Добруджа отъ денъ на денъ все повече се алошава. Приказкитъ на управляващитъ днесъ Ромъния, примамитъ имъ обещания, всичко се преобрѣна на салуени мекури.

Депутатитъ, които се удрѣха въ гърдитъ и кѣлнѣха, че отговарятъ и за най-малкия золумъ, днесъ нѣматъ, сгушени въ мехитъ парламентарни кресла.

Въ Добруджа се води една опасна политика, прогонватъ се отъ селата селянитъ, биятъ ги повсемѣстно, приближатъ ги отъ бой, и всичко това е тъй обикновено, че вече никого не възмува.

За всички тия золуми и башибозлукитъ единъ добруджански народенъ представителъ досега не е обзлѣилъ жбъ въ парламента. Съ седмици и месеци селяни стоятъ въ града отъ страхъ да не бъдатъ пребити отъ „хрисимитъ“ си съжителци, колониститъ-македонци.

Разочарованито е пълно.

Три души да се събератъ негде да приказватъ и биватъ разкарвани по обществени и давани подъ судъ. Това не се случаваше нито подъ военното положение, нито подъ лебералския режимъ.

Отъ една дописка, печатана въ единъ добруджански в-къ, вземаме следнитъ подробности по убийството въ с. Гьоре: „Черепътъ на умирялия Г. Ив. Бъчеваровъ е пропуканъ на три мѣста, мус-

тацитъ му оскубани, главата обезобразена, тѣлото пребито, по което не останало мѣсто, където страшиятъ вихъръ на мемлостивия побой да не е изсипалъ безброй тояги и кобилицы“.

Убийството е било замислено на 24. II. т. г. въ кафенетр на Александъръ Контровъ, където сж имали съвѣщение убийцитъ му: Ялостолъ Н. Цивики, Георги Н. Куколи, Коста Я. Гайнаръ и Георги Я. Гайнаръ; часъ по-късно жертвата се отбива въ кафенето, за да си купи кибритъ и тамъ бива заключенъ отъ побойнитъ, които започватъ безмилостно да му нанасятъ удари съ тояги, които се счупватъ; започватъ съ намиращата се тамъ кобилица, обкована съ тенекия, която не издържа на ударитъ и се счупва; отчаянитъ викове на жертвата не могатъ да омилостивятъ въбсѣнитъ палачи и ударитъ продължаватъ съ счупената кобилица, стърчащитъ гвозден на която се забиватъ въ тѣлото на нещастника, лежащъ въ безсъзнание.

Единственъ свидетелъ на тая покрителна сцена билъ кафеджията, който отъ страхъ да не пати същото, не се намѣсилъ.

Седмица по-късно жертвата умира въ неопишуеми болки, оставяйки жена и седемъ малолѣтни деца.

Убийцитъ се разхождатъ свободно, отправяйки закани за нови жертви.

Прибързаната пропаганда, правена отъ македонцитъ колонисти, привлича тѣхнитъ сънародници отъ всички страни на свѣта къмъ „най-новиятъ свѣтъ“ — втората Америка.

Много ромънски семейства, настанени отъ десетки години въ Америка, се отправятъ за Добруджа, където се „научили“, че въ Добруджа имало много безстопанствена земя; въ Добруджа има толкова безстопанствена земя, колкото безстопанствени златни мини има въ Америка.

Убийствата, които се вършатъ надъ беззащитното население, станаха система. Съобщава се за нови убийства. Въ с. Караларъ слугата на Борисъ Николовъ, Митко Кръстевъ, живѣлъ заедно съ колониститъ. Този денъ той билъ посрещнатъ отъ единъ колонистъ, който му се похвалилъ, че ималъ новъ и хубавъ револверъ. Въ това време револверътъ билъ насоченъ срещу главата на Митко Кръстевъ, колонистътъ — гръмна и куршумътъ му пробива челото. Смъртъта последвала моментално. Случаятъ се анкетира.

На 25 февруарий било извършено ново подло убийство. Жителътъ на с. Балджа Василь Г. Стоевъ, връщайки се отъ Добричъ за село съ пълна каруца, билъ настигнатъ отъ единъ свой съселянинъ, който сжщо се връщалъ отъ града

съ праздна каруца. Василь Г. Стоевъ останалъ каруцата си на слугата и се качилъ на втората. До кантона (на 6 км. отъ града), присрѣщатъ ги двама души наметнати съ ямурлуци. Единиятъ отъ тѣхъ съ пушка. Тѣ помолили селянитъ да се качатъ на каруцата. Единиятъ се качилъ, а другиятъ тръгналъ нѣколко крачки по дире имъ. Следъ малко Василь Г. Стоевъ слѣзалъ отъ каруцата, но преди да се отдалечи нѣколко крачки, непознатиятъ, който вървѣлъ следъ каруцата, изкарва револвера си и застреля Василь Г. Стоевъ. Куршумътъ олучилъ тилната частъ и излѣзълъ отъ устата му подъ езика. Злодейцитъ се отдалечили; стреляйки къмъ каруцата.

Кървавата вакханалия въ с. Гьоре потресе и всѣ ужасъ въ цѣлото българско и а с е л е н и е. По тая поводъ се започна анкета съ участито на депутатитъ отъ Добричъ. Но резултатитъ отъ анкетата били най-неочаквани. Споредъ единъ добричски вестникъ, случаятъ въ с. Гьоре и констатацията на анкетата сж две крайни противоположения, а самата действителностъ е горчиво изопачена: продупченитъ стени отъ безбройнитъ куршуми, счупенитъ врати и прозорци, опустошенитъ инвентаръ въ двора и днесъ още говорятъ за истината, която анкетната комисия премина съ затворени очи... Стефанъ П. Стефановъ, уличенъ въ убийството на Хашноти, още лежи въ затвора. Безкрайнитъ изследвания доказаха, невинността му. Куршумътъ, намѣренъ при аутопсията, доказва, че не е отъ револвера на Ст. П. Стефановъ. Баша му Петъръ Стефановъ отъ тогава е въ града и не смѣ да иде въ село, а гьорезци се намиратъ подъ закана на група новопришлци, които за най-малкия поводъ се отдаватъ на отмъщение, безъ да ги спре нѣкой. Отмъстителната ржка на героитъ Тулика Н. Цивикъ, Георги Никола, Коста Яне и др. — сжщитъ победители колонисти отъ недавнашнитъ сражения, отмъщаватъ на невиннитъ селяни. Група гьорезци отчаяни и съ загнѣденъ страхъ въ душитъ имъ се явиха въ редакцията ни и ни запитаха: „Виждате ли вие края на безкрайното терзание, чернотъ тегло и суровъ тормозъ, чийто непоправителствувани жертви сме ние, слава Богу — равноправни граждани на тая страна!“

Балчикъ

На 2 срещу 3 т. м. българското училище въ тоя градъ е изгорѣло до основи. Установило се, че то е било подпалено отъ злодейска ржка и то срещу единъ денъ, когато се е готвило едно скромно тържество по случай гдѣшнината отъ смъртъта на г. К. Ючормански, който бѣ заивчалъ сжщото здание на българската колония въ Балчикъ.

Подробности ще дадемъ въ следния брой.

Съюзенъ секретариатъ

1. Всички изключени отъ настоятелствата на дружествата провинени членове, съ изключение на случая въ с. Шереметъ, сж потвърдени. Въ ИК е постигната досега само една жалба за анулиране на извършеното изключаване въ с. Коркутъ.

2. Новообразуванитъ дружества и ковоизбранитъ настоятелства трѣбва да изпращатъ въ ИК по два еднообразни протокола за образуването и избирането имъ. Съгласно устава на съюза, единиятъ трѣбва да бъде подписанъ отъ избранитъ, по възможностъ и отъ избирателитъ, а втория — да бъде преписъ, надлежно заверенъ.

3. Съюзниятъ организаторъ П. Господиновъ занимава въ обиколка. Настоятелствата и дружествата трѣбва да му оказватъ своето безрезервно съдействие.

4. Въ края на м. май се завършва първото шестмесечие отъ съюзната 1928/29 година. Всички дружества трѣбва да се издѣлжатъ дотогава за изтеклото време. За целта ще имъ бъдатъ изпратени извлѣчения.

5. По случай денъ на Караджата, ИК ще издаде личитъ му, изработенъ отъ художника г. Ас. Поповъ и една популярна брошура за революционната дейностъ на нашия патронъ. Очакваме поръчки.

6. Готови сж членскитъ карти на членоветъ отъ Висшия добруджански съюзенъ свѣтъ. Най-късно до 15 априлъ последнитъ да изпратятъ по два еднообразни портрета, отъ които единиятъ ще се запази въ комитета, а другиятъ ще се използва за картата на всѣки членъ на ВДСС.

7. Кореспондентитъ на в. „Добруджа“, които ще се снабдятъ съ кореспондентска карта, да изпратятъ незабавно въ редакцията по единъ портретъ.

8. ИК извѣстява на всички д-ва за последенъ пътъ да изпратятъ незабавно списъци на редовнитъ си членове; списъцитъ сж необходими при шестмесечното издѣлжаване дружествата съ съюзния членски вносъ.

Тия отъ дружествата, които не сторятъ това, ще бъдатъ задѣлжавани споредъ старитъ данни, следъ което никакви рекламации не ще се уважаватъ отъ комитета.

Добруджанското единство

Усилията на изключенитъ раздорници да смутятъ редоветъ на организацията, да ги разединятъ, да очернятъ водителитъ на цѣлкупната организация и чрезъ това да спечелятъ привърженици — отиватъ напразно.

Въ ИК и редакцията всѣки денъ се получаватъ писма било отъ дружества, било отъ отдѣлни добруджанци, които подчертаватъ еднодушното желание на емиграцията да се пазятъ сжкло и ненарушимо решенията на конгреситъ и постановленията на устава и съ които осждатъ ласкостната и осждителна дейностъ на групичката самозабравили се хора.

Така, дружеството отъ с. Кара-Коджларъ ни пише: Нѣколко пъти подъ редъ вече връщаме в. „Св. Добруджа“, обаче редакцията му съ нахалство продължава да ни го изпраща. Затова, молимъ ви, наредете вие да се спре да ни се изпраща тоя вестникъ. Не го искаме, и това е.

Сжщото ни пише и дружеството отъ с. Мунджиларъ. — Уведомете г. Вичева да не ни изпраща неговия вестникъ. Ние му връщаме вестника, той ни изпраща двойно повече. Вестници като неговия не можемъ да пласираме.

Дружеството въ с. Коркутъ въ общото си събрание съ единодушно решение е изключило отъ редоветъ си Минчо Стояновъ заедно е разпространявалъ в. „Св. Добруджа“. Въ протокола се казва: „Нахалното и дръзко държане на П. Вичевъ възмуцава добруджанцитъ. Озлобенъ и упомяренъ, той продължава да разпространява своя вестникъ даже безплатно, като си служи съ най-толѣми клевети и лъжи срещу всички ни“. Събранието е взело решение: да се връща в. „Св. Добруджа“, а неабонираниитъ още за съюзния органъ „Добруджа“ да сторятъ това незабавно. Накрай се апелира къмъ цѣлкупната емиграция да последва примѣра на коркутскитъ добруджанци.

Характерно е писмото на добруджанеца Георги Георгиевъ отъ с. Кара-Насуфларъ. Съ чистосърдечие и искреностъ той присѣдинява своето огорчение и възмущение къмъ общото тяхово на всички честни добруджанци отъ пакостната и вредна за дѣлото пропаганда на изключенитъ раздорници. Той пише: „Не можемъ повече да понасяме долнитъ и низки дѣла на „д-ръ“ Вичевъ. Позволивъ си да му пиша нѣколко реда, за да разбере, че ние, цѣлкупната добруджанска емиграция, не сме топка тѣсто, съ която той може да си играе както иска. Не преувеличавамъ като казвамъ, че всички добруджанци се отарашаватъ отъ дѣлата му, съ изключение на нѣколцина негови маши.“

Тия и редъ други писма сж достатъчна гаранция, че добруджанската емиграция е будна на поста си!

ИЗЪ ЖИВОТА НА Д-ВАТА

Русе. На 20 т. м. вечерта просвѣтно-благотворителното д-во „Добруджа“ уреди рефератъ, следъ който имаше и разисквания, на тема „Добруджанскитъ проблемъ“.

Реферира г. Др. Божиновъ. Той разгледа критично общественя идеалъ като отражение въ добруджанското национално-освободително движение; лозунгитъ въ организацията (независимостъ, федерация и социализъмъ и национално обединение); задачи и тактика на организираната добруджанска емиграция.

с. Джеферово. Въ общото си събрание на 16. II. т. г. д-вото е избрало ново настоятелство въ съставъ: председателъ: Стоянъ Н. Поповъ; подпредседателъ: Пет. Данчевъ; секр. касиеръ: Тод. Раевъ; съветници: Йорд. Чакъровъ и Гани Раевъ. Контр. комисия: Върбанъ Гицовъ и Петъръ Василевъ.

Пловдивъ. Председателъ — Мих. Бадевъ, полпредс. — Ник. Абаджиевъ, секретаръ — Кирилъ Г. Стояновъ, касиеръ — Грозю Тодоровъ и съветници: Митю Илиевъ Ивановъ, Стефанъ Ковачевъ и Руси Стаматовъ.

Провѣрителенъ свѣтъ: Георги Вл. Поповъ, Ангелъ Карапенчевъ и Георги Ивановъ.

Изборътъ е миналъ при единодушие. На новитъ борци И. К. и редакцията пожелава въспѣшна и неуморна дейностъ.

Въ защита на Добруджа

Нашата пропаганда въ чужбина. — Сказка за Добруджа въ Париж. — Познатъ къмъ добруджанците въ Америка. — Сказките на Дора Габе въ Лондонъ. — Една статия на г. Г. Варланъ въ защита на Добруджа

Въ „Демократическия съюзъ за миръ“ на 5 мартъ българскиятъ търговски консулъ въ Парижъ г. Леонъ Ламунъ чете обширно изложение по добруджанската проблема.

Следъ като направи една историческа справка относно историческия, етнографически и политически характеръ на Добруджа, която презъ всички времена е била медълна частъ отъ България, ораторътъ подчерта общоизвестния фактъ, че нѣкога Ромъния официално се отказваше отъ Добруджа, която по каприза на съдбата презъ 1898 г. ѝ бѣ подарена.

Изложението на г. Ламунъ бѣ сбито и добре аргументирано.

Силно впечатлението направиха изнесените факти за днешното положение на Добруджа.

Следъ това думата взе добруджанската поетеса г-жа Дора Габе — Пенева. Нейната речъ бѣ прдиетъ на най-възторжени аплодисменти. Тя подробно демаскира

системата на обезбългаряването,

която всички ромънски правителства сж проваждали, като обрисова дивашкия характеръ на предприетата цинцарска колонизация въ областта.

Събранието се закри съ решение да се пише официално въ Ромъния за всичко изнесено. Съюзътъ, въ защита на малцинствата, ще свика и други протестни акции. Добруджанци трѣбватъ да се гордѣятъ съ постигнатия успѣхъ.

Маса добруджанци следватъ въ чуждестранните университети. Съ нѣкои отъ тяхъ ИК вече е въ връзка.

На мѣста добруджанците сж образували ядра, които, като

органи на ИК,

ще подпомагатъ пропагандата, която съюзътъ води въ чужбина.

Ние отбелязваме този фактъ съ особено задоволство. Засега ще се задоволимъ; обаче, само съ съобщението за градовете, където ИК има свои доверени хора, добруджанци, които сж на услугитъ му:

Нѣкои градове на Америка, Парижъ, Марсилия, Милано, Лондонъ, Инсбургъ, Цариградъ, Берлинъ, Франкфуртъ на Майнъ, Прага.

Тия ратници на добруджанското дѣло напълно одобряватъ политиката и тактиката на съюза, начертана отъ последния конгресъ. Ето какво се казва, между другото, въ едно писмо, получено отъ Инсбургъ: „Ние се радваме, че отъ организацията сж отстранени личности, които ѝ прѣчатъ и пакостятъ, които искатъ да ѝ опартизанатъ и поставятъ въ служба на чужди цели. Целта, която си поставя съюзътъ, е

единствено възможна

и реална и затова тя е достойна за борба. Да се проповѣдва и действа сега за Добруджа, като членъ на „Балканската федерация“ или на „Европейскитъ съединени щати“ е, ако не друго, най-малко лекомислие и донкихотщина. Такава дейностъ е напусто хабене на сили и срѣдства, тя е безумна, немислима, престъпна и вредна—тя е противодобруджанска“.

Апелираме къмъ всички добруджанци да ни съобщатъ адреситъ, които знаятъ, на сънародници, които мислятъ, че биха били полезни на добруджанското дѣло:

Препечатваме отъ в. „Народенъ гласъ“ (Америка) следния позивъ на ИК до добруджанците, живущи въ Новаия святъ.

„Ателъ къмъ всички добруджанци. Въ Америка в. „Добруджа“, официалниятъ органъ на организираната добруджанска емиграция, се получава едва отъ десетина абонати. Нашитъ сведения гласятъ, че числото на добруджанскитъ българи въ С. щати е доста голѣмо, за да може да се образува добруджанско емигрантско дружество въ услуга на освободителната борба, която всички добруджанци водятъ.

„Българи! Не забравяйте, че Добруджа е

люлката на българщината

„Тамъ се роди българската държава. „Добруджанци! Вашитъ поробени братя ви зоватъ за помощъ. Нашата родина

отъ дълги години е арена на кървави вакханалии, които ромънската олигархия инсценира съ единствената целъ да я обезбългари.“

Следъ блѣскавия успѣхъ, който нашата съотечественица, г-жа Дора Габе — Пенева, пожена въ Парижъ, дойде Лондонъ, където тя държа известнитъ вече на емиграцията сказки.

Както въ Парижъ, така и въ Лондонъ, г-жа Габе е вѣзла въ връзка съ видни представители на европейското обществено мнение, които най-подробно е информирала за

нашитъ борби,

за положението въ Добруджа и за решението на XII редовенъ конгресъ на емиграцията.

Тукъ му е мѣстото да изтъкнемъ и участието на г-жа Габе, като пълномощница на ИК, въ тържественото чествуване на видния руски общественикъ и публицистъ, голѣмъ българофилъ, г. П. Н. Миллюковъ.

Освенъ отправеното писмо до юбиляра отъ страна на ИК г-жа Габе му е поднесла и единъ адресъ, говорила е и на тържественото събрание, свикано въ честъ на г. Миллюковъ.

Въ „Последни новости“ отбелязва участието на г-жа Габе въ празненството, като представителка на съюза „Добруджа“, наредъ съ имената на видни чужденци, общественици, писатели, журналисти, бивши министри, представители на разни съюзи и корпорации.

Въ голѣмия французки в-къ „Льо Сенаторъ дьо Марсей“ бр. 329, видниятъ деятель на дружество за миръ чрезъ О. Н., г. Гастонъ Варланъ, е напечаталъ на уводно мѣсто подъ заглавието „Националнитъ покрайнини и европейската опасностъ“ следната възторжена статия за Добруджа и борбата на организираната добруджанска емиграция:

Има нетрайни граници. „Франция не може да се дезинтерисира отъ тяхъ. Отсега нататкъ нашата пѣть е този на мира и на прогреса“... Тѣзи думи на г. Аристидъ Брианъ напомнятъ на страната е д н о предупреждение, единъ дългъ, една политика. Въ този моментъ тѣ се отнасятъ до дунавскитъ и балкански държави. На полуострова, откъдето изхвъркна фаталната искра на 1914 г., на много мѣста

тлѣятъ огньове!

подклаждани отъ най-страшнитъ неслъгания: тѣзи, които сж породени отъ различията между националиститъ, които днесъ се намиратъ — по едно странно стечение на обстоятелствата—събрани на една територия, станала обща споредъ мирнитъ договори.

Такова е положението на Добруджа, такова, изглежда, е въ настоящия случай и значението на словата за миръ, произнесени отъ възхвалителя на Локарнския пактъ при сходни обстоятелства.

Българитъ отъ Добруджа въ своя 12 конгресъ на просвѣтно-благотворителнитъ си дружества издигнатъ своя протестъ срещу деянията на куцвласитъ. Тѣ се оплакватъ, че сж жертва на насилствени експроприации, на задължителна ангария къмъ колониститъ, които се налагатъ като господари на територията и общественитъ институти. Тѣ искатъ едно положение на равенство, признаване и поддръжане на тѣхнитъ учебни, културни, икономически и политически институти. Тѣ се обръщатъ къмъ Букурещкото правителство, и ако не бждатъ чути, тѣ сж решени да поднесатъ своята кауза на обществото на народитъ. Съ това намѣрение и за да подготвятъ общественото мнение, тѣ отправятъ

единъ апелъ къмъ Европа:

той се разнася изъ Франция.

Ще се дойде ли до съгласие? Стѣжковението ще се избѣгне ли? Поведението на Ромъния обещава едно смекчение на кризата. Това е надеждата въ новото правителство. Една декларация, направена

презъ миналия м. ноемврий оповестяваше решението да се тури край на насилията, на които българитъ сж изложени отъ страна на куцвласитъ колонисти. Въ тази фаза на преговори, ако съдействието на Франция би било поискано,

то не ще бжде отказано:

това е дългътъ, продиктуванъ отъ справедливостта и единодушното. Работата е деликатна. Защо да я прикриваме? Ако подобава отъ справедливостъ да отдадемъ една морална помощъ на единъ примиренъ противникъ, трѣбва да мислимъ да не докачимъ единъ вѣренъ съюзникъ. Една мисль доминира и тя ще направлява всѣка инициатива, отъ която и страна да иде доброто намѣрение. „Трѣбва да се организира Европа“ извика единъ день г. Аристидъ Брианъ, съ едно искрено и живо убеждение. Съ Версайския договоръ и неговитъ добавки дѣлото на реконструкцията не е още свършено, 1919 завеща на поколѣнието по-скоро единъ планъ, отколкото една сграда съ резервата да внесе поправкитъ, посочени отъ опита.

Това дѣло, за да бжде резултатно и ползотворно, предполага и обусловя единъ умъ, по-скоро една прозорливостъ и една воля, равностилни на трудноститъ за концепция и изпълнение.

Въ анексистанитъ области, толерирането на мѣстнитъ жители, съ тѣхния езикъ, съ тѣхнитъ идеи, икономически интереси и политически права за гражданско равенство, е първото условие за

вътрешния миръ;

като се взематъ подъ внимание и евентуалнитъ отражения къмъ периферията, то се явява главно условие и за външния миръ. Въ основата за добрия успѣхъ лежи първоначалното разрешение на главната проблема: „За да се реализира мирътъ, трѣбва да се върне въ него“. Установяването, властуването, трайността на мира, пребивава въ едно състояние на духа.

Следователно, национализмътъ, както и духътъ, е склонностъ на сърдцето, едновременно разумъ и чувство.

Какво диктува разумътъ и чувството на тѣзи, които договоритъ сж обѣлили съ сласть да управляватъ съдбинитъ на населенията, прикрепени къмъ почвата чрезъ брѣна на тѣхната раса съ земата, съ историческитъ традиции, съ коренитъ връзки на семейството, съ религията на спомениитъ и култа на надеждата,

съ свещения заветъ

на тѣхнитъ дѣди? Въ Добруджа и въ други кѣтчета на търкания на европейския континентъ тѣзи идеи не съществуватъ ли въ съзнанието, подобно на етническитъ елементи, поставени въ тѣхнитъ географически граници и после навърлени едни върху други чрезъ дипломатическитъ договори? Не трѣбва ли тѣ да бждатъ особено много запомнени и взети въ съображение отъ силнитъ на деня? Тази мѣдростъ, тази предпазливостъ не е ли съобразна, необходима дори за тѣхнитъ интереси, защото тѣзи интереси сж солидарни съ тѣзи на всички работници върху общата земя и солидарни съвремененно съ Европа, внимаваща за запазване на мира и прогреса?

Какви ще бждатъ резултатитъ отъ преследванитъ, отъ които страдатъ българитъ, притѣснени отъ куцвласитъ? Емигриране, ако не и възстание. Това сж

поукитъ отъ историята.

Тѣ сж достовѣрни и провѣрени. Националнитъ покрайнини включватъ въ себе си европейски опасности.

Емигрирането, това е пустошътъ въ територията. Предизвиква ли то колонизацията? Въ една страна, обитавана отъ едно население полско и земледѣлческо, което притежава културни срѣдства, може би недостатъчни, но все пакъ превишаващи тѣзи на бедняцитъ-колонисти, колко по-силно е производството у него, отколкото въ ржистъ на пришельци, близени най-често отъ демона на спекулата?

Добруджа нѣма ли нужда отъ тѣзи труженици, привързани къмъ земата по-

вече съ чувство, отколкото съ желанието за печалба? Какво ще остави следъ тази си и какво ще отнесе по-далечъ тази емиграция, провокирана отъ грабители, свѣтлитъ на които днесъ изглеждатъ неодоверени дори отъ тѣхното собствено правителство? Г-нъ Мусолини може да заяви, не безъ сигурностъ, една истина, черпена отъ опита: „Една нация е едно състояние на духа, на една територия“. Лишени отъ имотъ, скитайки изъ своята родна земя или изъ гостоприемнитъ страни, тѣ иматъ съзнанието, че сж жертва на една

несправедливостъ и насилие;

тѣ оставатъ още по-вътрѣди въ изискване своитъ права, по-влюбени въ своитъ национални идеи; напразно сж тѣ откъснати отъ тамъ, тѣхнитъ сърдца не се измѣнятъ и единъ день гласовѣтъ се издигатъ къмъ парламентитъ и законницитъ: тѣ напомнятъ за натиска, наложенъ чрезъ войната върху съвѣстятъ, която предписва справедливостъ и свобода, основа за миръ въ държавитъ, и като посочватъ на тѣзи съдбини нетрайността на условнитъ граници.

И ако никой не се сепне отъ това чувство на човѣщина, има въ тѣзи изкуствено създадени граници единъ кипещъ на взаимна враждебностъ; той е отначало бавенъ, после става избухване, едно възстание,

единъ пожаръ,

чиито главни ще се отнесатъ презъ Европа въ мѣста много лесно запалителни. Букурещкото правителство съ своята декларация отъ ноемврий 1928 г. даде утѣшеніе. То посочи спогодби, базирани на уважение къмъ правата запечатани върху земата и

впнати въ сърдцето,

на населенията, въ плодотворното действие на тѣхното лоялно сътрудничество. То се опита да посочи благотворността на една политика, която се води отъ доктрината на Локарно: „За да се реализира мирътъ, трѣбва да се върне въ него“.

Това вѣруе е прието и проповѣдвано отъ Франция, като една догма на нейната интернационална политика. Навсѣкжде, където необходимостта се наложи, да го потвърди, тя ще отговори на апела за право и за дългъ“.

Културенъ животъ въ Добруджа

Презъ февруарий т. г. въ Добричъ е почнало да излиза списание „Добруджански прегледъ“ подъ редакцията на Хр. П. Капитановъ.

Въ програмната статия на списанието се казва: „Придава частъ на осмисленото на творческитъ ни усилия, всѣка свѣтлинка да бжде отбелязана, западена, запазена. По пѣтя ни къмъ идното, да вървимъ съ скитанитъ придобивки на миналото и настоящето, та и ние въ дни на укоръ да посочваме що сме сторили и дали.“

Първата и най-скривена грижа на списанието е тая: равностно да бнимъ надъ всѣко постижение, да откриваме и подкрепяме даренитъ снове на Добруджа и да отбелязваме общитъ усилия и стремени за едно по-добро бъдеще.

Списанието не ще бжде чисто литературно, а показателъ на всестраннитъ проявления въ добруджанския животъ: литературенъ, културенъ, театраленъ, музикаленъ, юридически, миноритаренъ, черковенъ, икономически, фолклоренъ и т. н.“

Първата книжка на списанието съдържа: Имали мирне въ Нова Добруджа отъ проф. Й. Фаданхетъ; Базарджикъ преди 100 години отъ Х. дьо Беоранъ; Колко закони сж създадени за Добруджа отъ Хр. П. Капитановъ; Конференцията на народностнитъ малцинства отъ Х. Намъ; Българскитъ училища въ Ромъния отъ Д. Добруджановъ; Секвестритъ на българскитъ имоти отъ Н. Даровъ; Черковниятъ въпросъ въ Добруджа отъ П. Миоровъ; Къмъ сребристия слонъ отъ Н. В. кралица Мария; Презъ Добруджа отъ Дора Габе; Стихове отъ добруджански поети и другъ разнообразенъ литературенъ, фолклоренъ и информационенъ материалъ.

Начинанието на културотрегеритъ отъ Добруджа съ поставяне началото на това списание е много трудно. Пѣтятъ имъ е тръгналивъ, защото благоприятнитъ условия даже за културна работа въ Добруджа сж ограничени до минимумъ. Въпреки това въ уредницитъ на списанието има вѣрватъ, че тѣ ще изведатъ започнатото дѣло на добъръ край.

СТРАНИЦА НА МЛАДИТЕ

Въ името на Добруджа

Люлката на Караджата, люлката на българщината — нашата скъпа Родина — е откарвала своите синове с един велик завет: да обичат нашата обща майка България, да любят родния си край, да таят това, което ни е завещано от нашите предци. Най-голям враг на своята родина е онзи, който не следва тоя завет, набелязан от историята, от традицията, от неговите деди.

Зла съдба подхвърли — наред с другите — и добруджанската младеж на изпитание: тя се принуди масово да напусне родния огнищ и да подири прием в прегръдките на България. Нашето отечество, добре или зле, ни приюти. То направи и прави всичко възможно за облекчение на нашата бължанска участ. Тук поне можем да посрещнем с усмивка изгнанията, тук можем да подишаме въздуха на свободата, тук поне над нас не висят черните кошмари на робската неволя.

Е добре. Какъв е дългът при това положение на добруджанската младеж?

Никой не ще отрече — да насаждаме въ сърцата на нашите братя и сестри любов към страната, която ни е приютила, любов към страната, която ни е родила, любов, най-после, към дълга на свободата.

Как добруджанската младеж ще постигне тия задачи?

Отговорът на поставения въпрос вече се знае: той се изрича от Младешката конференция в Шумен, той се санкционира от XII редовен конгрес, той е легнал в статутите на нашата конституция — устава.

Нашите по-възрастни братя и бащи сж организирани в един мощен съюз. Той е умът на нашето освободително движение. Младешката е организирана и се организира въ своите младежки групи „Стефан Караджа“ — тй сж ръцете и крилетъ на движението. Разумът ще напътствува, ще дава тон — ръцете и крилетъ ще изпълняват високите повели въ името на великото дѣло.

Има ли по-голяма хармония от тая? Би ли могло да се желае по-голямо единение от това? Не е ли тук залегът за успешния и благополучен край на дѣлото, въ чиято служба жертвуваме и време, и сили, и средства?

Една последна задача остава да реализира добруджанската младеж: да стѣга упорито и непрестанно редовитъ си и да привлече всички добруджански младежи въ тѣхъ.

Нито един младъ добруджанецъ не трѣбва да стои неорганизиранъ.

Само така, организирани и сплотени, обединени съ честни напѣрения, окръжени от голѣмия идеалъ, на който служимъ, ние — добруджанските младежи — можемъ да разчитаме, че даваме своята данъ, колкото и скромна да е тѣ, към общото освободително дѣло.

Ник. Панчевъ

Успѣхитѣ на една млада добруджанка

Ревностната членка на софийската младежка група „Ст. Караджа“ г-ца Радка Мутафова пожена нови успѣхи съ своя гласъ.

Въ изнесения отъ Българското филхармонично дружество концертъ, тя интерпретира съ голѣма вѣщина и широкъ замахъ на многообещаваща музикална сила и справедливо заслужи нескончаемитѣ аплодисменти на слушателитѣ.

Ние пожелаваме на нашата млада сънародничка още по-голѣми успѣхи въ вокалното изкуство и по-голѣма ревност и ентузиазмъ въ младежкото добруджанско дѣло.

Докжде стига безсрамното имѣ

Недѣвна бѣ печатана въ в. „Св. Добруджа“ и „Добруджанско знаме“ резолюция отъ името на младежката група при д-во „Добруджа“ въ Ески Джумая, съ която се осѣждаше политиката и тактиката на съюза „Добруджа“ и се възставаше противъ решенията на XII редовен конгресъ въ Шуменъ.

Отъ личното разследване, което направихме въ Е. Джумая, се откри още едно безсрамно дѣяние на „знаменосцитѣ“.

По признанията на самитѣ младежи отъ Ески Джумая, лично отъ председателя на групата В. Коладиновъ и секретаря Чолаковъ, тѣхната младежка група никога не е вземала подобни решения. Заяви ни се, че това е лично дѣло на набедения добруджанецъ Ст. Конаклиевъ, който злоупотѣбля съ тѣхното довѣрие за целитѣ на една плитка политика.

Замолени сме отъ групата въ Е. Джумая да излъземъ съ горното опровержение.

Ето съ какви срѣдства си служатъ нѣколцина хора на нещастествата „Д. М. С.“ Това никого не трѣбва да учува, като се знае на кой Господъ служатъ.

Младежки животъ

Русе. На 2 т. м. младежката група свика своето голѣмо общо събрание по случай агитационния месецъ на организацията.

Касиерътъ на групата Дим. Ханджиевъ изнесе съ една последователност и системностъ рефератъ върху „Народностния характеръ на Добруджа“, като заключи, че въ тая робска страна гинатъ днесъ българи, на чиято участъ крайно време е дошло да се загрижимъ всички. По реферата се изказаха Др. Божиновъ, Ал. Николовъ, Б. Николовъ и др.

Следъ това председателя на групата Драгомир Божиновъ реферира върху „Историята на добруджанската организация, значение на организацията и агитацията“. Историята на нашето движение за всички бѣ нова, затова и крайно интересна. Референтътъ изтъкна настоящия смисълъ на съществуване организацията и нейното проагитиране. При общъ ентузиазмъ той апелира за борчество, готовностъ за жертви за свободата на брата — робъ и българска Добруджа.

Идната седмица председателя на групата същевременно и членъ отъ настоятелството на д-во „Добруджа“ ще реферира публично върху „Добруджанския проблемъ“, като засегне изъ основа идеала и критиката въ организацията, лозунгитѣ, които се издигатъ и всичко онова, което ще трѣбва да се корегира като условие за новитѣ задачи и предпоставка за бѣдешитѣ успѣхи.

София. На 23 т. групата устрои рефератъ на тема: „История на добруджанския въпросъ“. Реферира Д-ръ Пѣйчо Пѣйчевъ. Резюме отъ реферата ще дадемъ въ следната „страница на младитѣ“.

Къмъ младежтѣ

Младежкия секретариятъ при ИК ще издаде една брошура върху целитѣ и задачитѣ на младежкото добруджанско движение при съюза. Тѣзи първа по рода си брошура трѣбва да намѣри най-широко разпространение срѣдъ добруджанската младежъ.

По този начинъ младежкитѣ групи при съюза ще иматъ подъ ръка една настолна книга, която ще могатъ да използватъ за целитѣ на добруджанската пропаганда и агитация.

По разтурването на „Д. М. С.“

Съобщение на ИК и МС.

По поводъ съобщенията въ пресата, че Министерството на вътрешнитѣ работи е разтурило Добруджанския младежки съюзъ и въ връзка съ многобройнитѣ запитвания по това, Изпълнителниятъ комитетъ на съюза „Добруджа“ и Младежкия секретариятъ съобщаватъ:

Запрещението или разтурването не се отнася и не може да се отнесе до младежкитѣ групи „Стефанъ Караджа“ при съюза „Добруджа“, както мнозина сж помислили. Обединени въ Младежкия секретариятъ при съюза „Добруджа“, тѣзи групи действуватъ като секции напълно единно по задачи и методи съ общитѣ съюзни дружества и затова не могатъ да бѣдатъ вземани и регламентирани отъ законитѣ и властѣта отдѣлно и различно отъ съюза „Добруджа“.

Запрещението, което се оповести, се отнася сигурно до оная малка група бѣшевириани добруджански младежи въ София, които — подъ присвоеното имѣ „Добруджански младежки съюзъ“ — провеждаха чрезъ вестници и други срѣдства една политика и тактика, различна отъ тая на съюза „Добруджа“, за която дейностъ бѣдоха изключени единодушно отъ последния Шуменски конгресъ на добруджанската емиграция.

ПАДЕНИЕ

на „Д-ръ“ П. Вичевъ

Думата е за нравственото падение на редактора и собственика на в. „Свободна Добруджа“, прословутия „д-ръ“ Петъръ Вичевъ. Въ двойния брой 53—54 на вестника си отъ 19 мартъ т. г. този господинъ дава едно крайно тенденциозно и невѣрно изложение за състоялото се на 3 мартъ т. г. общо събрание на членоветѣ на Софийското просвѣтно-благотворително дружество „Добруджа“, на което събрание той и приятелитѣ му претърпѣха голѣмо идейно поражение.

Не за това идейно поражение, не за присжия на „д-ръ“ П. Вичевъ маниеръ на дѣйствие и като вестникарь и като добруджански деецъ и като човѣкъ въобще, искаме да кажемъ нѣколко думи. Поводъ за да се занимаемъ съ „доктора“ ни дава вулгарната преценка, която той сж нѣколко реда прави на блѣскавата речъ, произнесена на поменатото събрание отъ Анг. Стояновъ, председателъ на Софийското просвѣтно-благотворително д-во „Добруджа“.

Безсиленъ да се противопостави идейно на здравитѣ разбирания на политиката и тактиката на нашето движение, осветени отъ устава и отъ конгреснитѣ решения и планомерно провеждани отъ Изпълнителния комитетъ, който политика и тактика Ангелъ Стояновъ обширно разви и обоснова въ речта си, безсиленъ да защити позицитѣ на тѣхъ нереченитѣ федералисти — лѣвчаритѣ въ нашето движение, които познати Анг. Стояновъ сбори съ умение, вѣщина и достойнство, безсиленъ да направи всичко това, прословутиятъ „докторъ“ на стр. 2 отъ цитувания брой на вестника си е написалъ такива мръсни и гадни изрази за тази речъ на Анг. Стояновъ, че ние се срамямъ за самия имъ авторъ — „доктора“, който, чулимъ се искрено, какъ е можалъ да намѣри въ себе си толкова развала и гнусота, за да напише въпроснитѣ 5 1/2 реда.

Ние не можемъ да намѣримъ въ себе си куржа раже да цитуваме въ в. „Добруджа“ тия 5 1/2 реда, които „д-ръ“ П. Вичевъ е написалъ, защото се сѣвнимъ за самия него, за последователитѣ му, колкото малцина и да сж тѣ, и защото считаме, че читателитѣ на вестника ни нѣма да ни простятъ дори и цитатъ съ такова съдържание.

Съ въпроснитѣ редове „д-ръ“ П. Вичевъ за лишентъ пътъ си дава атестация и напълно оправдава характеристиката, която Анг. Стояновъ даде за него и за дейността му въ нашето движение.

„Д-ръ“ П. Вичевъ, който въ общи събрания на дружеството ни, за да заглуши правдивитѣ слова на ораторитѣ, които сж му неприятни, често изпада въ ненормално състояние и вие, формено вие, като четворного; който крие въ себе си толкова много нравствена похвара, че може да вземе перото и да напише такива мръсни изрази, каквито съдържатъ въпроснитѣ 5 1/2 редове, който може да произнесе думи недостойни даже за хамалитѣ, не заслужава почитъ и уважение, а най-малко да бѣде „водителъ“ на едно идейно течение въ нашето движение.

Ние сме увѣрени, че и неговитѣ съподвижници се отращаватъ отъ този маниеръ на писание и на идейна борба, че и тѣ, заедно съ насъ, се възмущаватъ отъ начина, по който се списва „Св. Добруджа“, че ония отъ тѣхъ, които присжтствуваха на въпросното общо събрание и чува достойната и въздържана речъ на Анг. Стояновъ, ще дръпнатъ ушитѣ на редактора-собственика на в. „Св. Добруджа“ — „д-ръ“ П. Вичевъ, който издѣнь въ денъ изпада въ все по-голѣма и по-голѣма нравствена похвара.

Ромъно-българскитѣ отношения

(Изявления на български депутатъ въ ромънската преса).

Ромънскитѣ вестници „Адевърулъ“ и „Социализулъ“ отъ 4 и 6 мартъ публикуватъ дълги изявления на народния представителъ отъ парламентарната група на социалдемократическата партия въ България, Димитъръ Нейковъ, отъ които изявления ние предаваме тукъ пасажитѣ отъносно Добруджа:

— „Спрямо Ромъния, въпрѣки всичкитѣ по-стари вражди, българскитѣ народъ е най-добре разположенъ. Никакви чувства на омраза нѣма у насъ спрямо ромънския народъ. Наистина, нѣкои вестници отвреме навреме алармиратъ ромънското общество за нѣкакви чети. Повтарямъ, това е аларма, подобно на оная, която тия дни се вдига у васъ за положението въ Бесарабия. Защото никакви чети, въ смисълъ на политически въоръжени групи, не е имало въ Добруджа. Ако такива имаше, то работата не можеше да свършва съ вестникарски аларми само...“

Ако е въпросъ за положението въ Добруджа, вие знаете, че режимътъ въ тая областъ до вчера бѣше толкова произволенъ и тежъкъ, злоупотѣбляващъ съ властѣта и законна толкова чести, а самото отнемане на земитѣ въ Добруджа отъ населението тѣхъ болезнено — дори ако това би било конституционно — че само едно лоялно население, каквото, безспорно, е добруджанското, можеше да го понесе безропотно.

Въ нашата преса години подъ редъ се изнасяха страшни и срамни факти на произволъ, корупция, насилия и тероръ въ Добруджа и трѣбваше да настане политическата промѣна у васъ, за да се убедите и вие, че действително се е касало за едно изключително положение, което излагаше преди всичко доброто имѣ и престижа на вашето отечество въ странство.

Кои сж легитимнитѣ нужди и искания на добруджанското население?

Преди всичко, едно честно и законно управление; една амнистия, която би дала на бѣжанцитѣ възможностъ да се завърнатъ по домоветѣ си; една ревизия на закона за земитѣ, въ съгласие съ международното право и съ зачитане на придобититѣ права; една черковна и училищна свобода — ето почти всичкото, което е нужно, за да се успокое и омиротвори Добруджа.

И тогава нищо не ще смущава и затмѣнява добритѣ отношения между нашитѣ два съседни, трудолюбиви и миролюбиви народа...

Б. Р. Ние намираме, че ако и не пълно, г. Д. Нейковъ правилно е поставилъ въпроситѣ на добруджанската проблема. Радостни сме да констатираме, че деятелността на съюза Добруджа — за изнасяне и пропагандиране на добруджанския въпросъ — е успѣла да даде аргументи на г. Нейковъ въ случая.

Заслужава да се отбележи, че либералскитѣ и шовинистиченъ в-къ „Универсулъ“, по поводъ на това интервю, се нахвърли остро срещу „Адевърулъ“, като го обвинява, че е станалъ органъ на българскитѣ иредентисти. Тѣхъ е то. Всѣка честна и правдива мисълъ за положението въ Добруджа се таксува за иредентизъмъ.